

تسلیت نامه

راهکارهای علمی و عملی صبر در مصائب

سید اسماعیل شاکر اردکانی

سرشناسه : شاکر اردکانی، اسماعیل، ۱۳۵۶ -
 عنوان و نام پدیدآور : تسلیت نامه: راه کارهای علمی و عملی صبردر مصیبت /
 سید اسماعیل شاکر اردکانی.
 مشخصات نشر: قم: فرهنگ اهل بیت (ع)، ۱۳۹۲.
 شابک: ۸-۳۵-۵۳۶۶-۶۰۰-۹۷۸
 ۱۹۲ ص.
 ۶۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع: بلاها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام - صبر -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
 رده بندی کنگره: BP ۱۳۹۲۸/۲۵۰ ص ۲ ش /
 رده بندی دیویی: ۶۳۲/۲۹۷
 شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۷۲۴۷۸

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

ناشر برگزیده جشنواره کتاب خانواده

شناسنامه

نام کتاب: تسلیت نامه
 مؤلف: سید اسماعیل شاکر اردکانی
 ناشر: فرهنگ اهل بیت (ع)
 نوبت: اول / ۱۳۹۲
 شمارگان: ۲۰۰۰ جلد
 قیمت: ۶۰۰۰ تومان
 چاپ: الهادی
 شابک: ۸-۳۵-۵۳۶۶-۶۰۰-۹۷۸
 تمام حقوق برای مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

مقدمه

۱۵	مقدمه
۱۷	تذکر

فصل اول: بیان نکات کلی

۲۱	نکته اول: حال اهل مصیبت را، اهل مصیبت بهتر درک می کنند!
۲۲	نکته دوم: دنیا خانه بلاست!
۲۳	عاقل سه چیز را هیچ گاه فراموش نمی کند!
۲۵	داستان
۲۶	نکته سوم: هیچ کس از بلاد امان نیست!
۲۷	تاریخ بشر در یک سطر!
۲۹	نکته چهارم: دعا نکنید امتحان نشوید!

- نکته پنجم: نشانه مؤمن، بلاندیدن نیست، صبر در بلاست! ۳۱
- شبهات مؤمن با مُرده! ۳۳
- محک تجربه و آزمایش بندگی! ۳۵

فصل دوم: جایگاه صبر در معارف اسلامی و شرایط صبر جمیل

- ارزش و جایگاه صبر ۳۹
- معجون نبات بخش (داستان) ۴۱
- صبر جمیل چیست؟ ۴۳
۱. راضی به رضای خدا بودن ۴۴
- از پرندگان یاد بگیرید! ۴۴
۲. شکایت نکردن به مردم ۴۵
۳. حفظ زبان و دست خود ۴۷
- کفاره خود زنی ۴۸
- از تعریف و تمجیدهای بی جهت بپرهیزید! ۴۸
۴. تحمل حرف مردم ۴۹
- سخت‌ترین بالای ایوب ۵۱
۵. توابع مصیبت را پذیرفتن ۵۲
- غیرت‌ورزی بی جا نشانه ناشکیبایی ۵۴
- ازدواج مجدد بعد از مرگ همسر ۵۵
- سؤال «آم سلمه» از پیامبر ﷺ ۵۷

- سؤالی از امام خمینی (ره)
- ۵۸
۶. عفو و بخشش و کنترل خشم و غضب
- ۵۹
- عفو عامل قتل فرزند
- ۶۱
- جایگاه اهل عفو در صف محشر
- ۶۲
۷. کوتاهی نکردن در انجام وظایف و تکالیف شرعی
- ۶۴
۸. شکر الهی را با همه وجود به جای آوردن
- ۶۶

فصل سوم: راه‌های ایجاد صبر در مصیبت

۱. ما در مصیبت، تنها نیستیم.
۲. بدتر از این هم ممکن نباشد!
۳. هیچ مصیبتی بی حکمت و برکت نیست!
۴. عالمی که یک حکمت مصیبتش را فهمید!
۵. دنبال حکمت مصایب نباشید!
۶. لبخند پیامبر ﷺ درباره سرنوشت مسلمان
۷. از ما بدتر هم هستند!
۸. مصیبت از جانب چه کسی است؟
۹. تا او اذن ندهد، مصیبت نمی‌رسد!
۱۰. باور کنید! برخی بلاها نشانه محبت الهی است
۱۱. رسیدن به پاداش‌های بی نظیر
۱۲. بزرگ‌ترین مصیبت در مصیبت‌ها؟!
۱۳. صابران واقعی بی حساب بهشت می‌روند!

- ۹۳ اجر و پاداش داغ فرزند در آخرت!
- ۹۵ داستان
- ۹۶ مرگ خود و فرزندان را از خدا نخواهید!
- ۹۸ ۸. جزع و فزع مشکلی را حل نمی‌کند!
- ۱۰۰ جزع پسندیده
- ۱۰۱ ۹. زود گذر بودن دنیا
- ۱۰۴ ۱۰. مردگان به سفر رفته‌اند و از ما زنده‌ترند!
- ۱۰۷ امانات در برزخ چه می‌کنند؟
- ۱۰۹ سلاطین اقامت در دوستان در برزخ!
- ۱۱۳ ۱۱. ما مالک حوری نیستیم؛ امانت داریم!
- ۱۱۵ حقیقت بندگی، مالک نیستن خداست!
- ۱۱۶ ۱۲. یاد نعمت‌های خدا
- ۱۱۷ ۱۳. بلا، فقط به خاطر گناه نیست!
- ۱۱۹ یک حساب سر انگشتی
- ۱۲۱ بلا، یا نعمت تطهیر؟!
- ۱۲۲ ۱۴. اعتقاد به قضا و قدر
- ۱۲۵ لذت ایمان، با اعتقاد به سه موضوع
- ۱۲۶ هرچه خدا خواست همان می‌شود
- ۱۲۷ تقویت حالت رضا به قضای الهی
- ۱۲۹ ۱۵. یاد مرگ و قبر خود
- ۱۳۱ غم تمام نشدنی!
- ۱۳۳ ۱۶. خود را شبیه صابران کنید!

- ۱۳۵ . بهره‌مندی از نعمت نسیان و فراموشی
- ۱۳۷ از این امور اجتناب کنید
- ۱۳۹ ۱۸ . یاد از مصیبت‌های پیامبر ﷺ و اهل بیت ﷺ
- ۱۴۱ ۱۹ . با رحمت وسیع خدا، نگران عزیزت مباش!
- ۱۴۳ ۲۰ . تلاوت قرآن، اقامه نماز، ذکر گفتن و ...
- ۱۴۵ خواندن ناد علی و ذکر صلوات

فصل چهارم: نمونه‌های عینی و الگوهای عملی در صبوری و بردباری

- ۱۴۹ شکرگزاری در مرگ فرزندان
- ۱۵۰ داغ فرزندان: عیدی امیرالمؤمنین ﷺ
- ۱۵۱ نماز میت بر جنازه فرزند
- ۱۵۳ از دفن بچه‌ام بر می‌گردم!
- ۱۵۴ خمس فرزندانم دو تا می‌شود!

فصل پنجم: وظایف ما در برابر اموات

- ۱۵۷ مرتب نمودن بدن
- ۱۵۸ عجله در تجهیز و دفن
- ۱۵۹ ادای دین و حق الناس آن‌ها
- ۱۵۹ ادای حقوق الهی

- ۱۵۹ حکایت پنجاه سال نماز قضا
- ۱۶۰ خوب بودن فرزندان؛ برترین خیرات والدین
- ۱۶۱ انجام خیرات مادی و معنوی به نیابت از اموات
- ۱۶۲ کمک‌خواهی اموات از زنده‌ها
- ۱۶۴ خواب آیت الله مروارید و ارزش دو رکعت نماز برای میت
- ۱۶۴ زیارت قبر
- ۱۶۶ گریه کردن
- ۱۶۷ اسرار جامع (گفتن إنا لله و إنا الیه راجعون)
- ۱۶۹ ثواب و شیمی به نیابت دادن
- ۱۷۰ نامه تسلیت پیامبر، معاذ

فصل ششم نکات پایانی

- ۱۷۳ دیدار اموات از اهل و عیال
- ۱۷۴ غبطه اموات در عالم برزخ
- ۱۷۵ راه تشخیص نعمت از مصیبت!؟
- ۱۷۸ دستورالعمل برای خواب دیدن اموات
- ۱۸۰ توصیه‌ها

کتاب‌نامه

- ۱۸۳ کتاب‌نامه

مقدمه

اسام نامبر (علیه السلام): مَنْ لَا يُعَدُّ الصَّبْرَ لِنَوَائِبِ الدَّهْرِ يَعْجُزُ؛ کسی که در برداری ای روزگار سلاح صبر نداشته باشد؛ در زندگی می ماند. (وسائل، ج ۳، ص ۲۵۹، ح ۳۵۷۸)
دانی که را، ز شیردلای مرد گفته اند

از آن که سخنی دنیا زبون نساخت
مطالب این نوشتار - با کمی تغییر و تبدیل در جملات متعدد، برای خانواده های داغ دیده بیان شده است. چون این معارف جان مایه از وحی دارد و از سرچشمه زلال معارف اهل بیت (علیهم السلام) نشأت گرفته است، بر افراد و خانواده های داغ دیده اثری شگفت داشته و با عنایت و لطف الهی در تسلا و آرامش بخشی آن ها مؤثر واقع شده است.
از باب نمونه، وقتی در جلسه ختم جوانی - که مرگش برای همه سخت و جان سوز بود - بخشی از این مطالب بیان شد و از آن ها خواسته شد آرامش خود را حفظ کرده، صبر و بردباری پیشه سازند؛ پس از جلسه مادر داغ دیده اش با گریه و بی تابي مراجعه کرد و

درخواست نمود که: «مطالب این جلسه را برایم بنویسید تا پیش خود داشته باشم، من حافظه ندارم و طاقت ندارم و نمی‌توانم صبر کنم...»
یا خانواده‌ای که در شب دفن دختر جوان خود گفتند: اگر این آیات و روایات که به گوش ما رسید، نبود؛ از پا در می‌آمدیم!

بزرگان گفته‌اند: «مصیبت پریشانی فکر و خیال می‌آورد؛ عقل و فکر در اثر مصیبت تعادل خود را از دست می‌دهد و انسان دیگر نمی‌تواند خوب در قضایا فکر کند.

تدبیر صواب از دل خوش باید جست

سرمایه عافیت کفاف است نخست

شخصیر قوی نیاید از بازوی سست

یعنی ز دل شکسته تدبیر درست»^۱

در این مواقع اگر شخصی مصیبت دیده بتواند حرکات و سکنات خود را کنترل کند و بر طبق این شرع تنظیم نماید، هم رضایت الهی و سعادت اخروی خود را بدست می‌آورد و هم در دنیا به آرامش و اطمینان می‌رسد.

اصولاً مصیبت و نعمت بودن امری نسبی است و بستگی به برخورد افراد با آن دارد؛ چنان‌که از حضرت صادق (علیه السلام) روایت شده که فرموده‌اند: «خداوند به عده‌ای نعمت داد، چون شکرگزاری نکردند؛ بر آن‌ها بلا شد. و عده‌ای را به مصیبت‌هایی مبتلا کرد، چون صبر کردند؛ بر آن‌ها نعمت شد.»^۲

ما با خانواده‌هایی برخورد داشته‌ایم که مانند هم مصیبت و بلا

۱. بیست گفتار، استاد مطهری، ص ۱۱۱

۲. وسائل الشیعه، ج ۳، ص ۲۵۹، ح ۳۵۷۷. إِنَّ اللَّهَ أَنْعَمَ عَلَى قَوْمٍ فَلَمْ يَشْكُرُوا فَصَارَتْ عَلَيْهِمْ وَبَلَاءٌ. وابتلی قوماً بالمصائب فصروا فصارَتْ عَلَيْهِمْ نَعْمَةٌ

دیده‌اند، اما رفتار و برخورد آن‌ها با هم متفاوت بوده است! روشن است که این تفاوت، ناشی از نوع نگاه و نگرش آن‌ها به این موضوع است. لذا سعی ما در این جزوه، تغییر نگرش و دید خانواده‌های داغ‌دیده، نسبت به موضوع مصیبت و بلاست. و واضح است که تغییر نگاه، تغییر رفتار را هم در پی خواهد داشت.

استاد شهید مطهری می‌نویسد: «مصائب وقتی نعمت هستند که انسان از آن‌ها بهره‌برداری کند و با صبر و استقامت روح خود را کمال بخشد. اما اگر انسان در برابر سختی‌ها فرار را انتخاب کند و ناله و شکوه سر دهد، در این صورت بلا از برای او واقعاً بلا است.»^۱

تذکر

۱. تجربه نشان داده که مطالب طولانی و نوشته‌های پشت سرهم، برای عموم جذابیتی نداشته و خالی و حوصله‌مطلعه‌اش را ندارند؛ به ویژه کسانی که به درد و بلایی دچار شده‌اند و ذهن و زندگیشان دچار تشویش شده است. لذا از توضیحات مفصل چشم‌پوشی کردیم؛ مطالب را به صورت خلاصه و نکته‌نکته، با تیترهای فراوان بیان نمودیم و از داستان و شعر بهره‌بردیم، تا انشاءالله هر چه بیشتر از آن استفاده شود و مخاطبان با دقت و تأمل مطالب را مطالعه کرده، بدان گوش سپارند و با عنایت الهی در زندگی خود پیاده نمایند. چرا که: «کتاب‌ها؛ نه فقط مرکبی بر کاغذند، بلکه گویندگانی هستند که با شنونده خود سخن می‌گویند».

۲. این کتاب فقط ویژه داغ‌دیدگان نیست. دانستن اطلاعات آن و آگاهی از مطالبش می‌تواند نگرش همه را نسبت به موضوع بلایا و

مصائب عوض کند. گاهی مرگی ناگهانی یا ابتلای به مرضی سخت و لاعلاج، باعث ایجاد سؤالات و ابهامات زیادی می شود که آشنایی با این معارف خود پاسخ بسیاری از سؤالات است. از آن گذشته، کسی از آینده خود خبر ندارد و نمی داند که فردا چه بازی کند روزگار!! آنان که ناگهان پشت سر جنازه عزیزشان راه افتادند، شاید به ذهنشان خطور نمی کرد که روزی چنین حادثه ای پیش می آید. قرآن کریم می فرماید: کسی از فردای خود خبر ندارد!^۱

و امام امیرالمؤمنین (علیه السلام) در نصیحت به فرزندش می فرماید: پسر! تو را سفارش می کنم به کوتاهی آرزو، یاد مرگ و دل کندن از دنیا؛ چرا که تو را گرو مرگ و در تیررس بلا و مغلوب درد و بیماری هستی. [و هر لحظه ممکن است این ها به سراغت آید].^۲

دلیل دیگر بر اختصاص دادن کتاب به داغ دیدگان، این روایت شریف نبوی (صلی الله علیه و آله) است که حضرت فرموده اند:

هر آن چه مؤمن را آزار دهد [اعم از مریضی، فقر، فرزند و همسر بد، حرف مردم و ...] همان مصیبت اوست و اگر در برابرش صبر کند، اجر صبر در مصیبت به او می رسد.^۳

۳. در تنظیم مطالب به این نکته نیز توجه داشته ایم که این کتاب

۱. وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا (لقمان/۳۴)

۲. امالی شیخ مفید، ص ۲۲۱. اَوْصِيكَ يَا بُنَيَّ ... وَ قَصِّرِ الْأَمَلَ وَ ذَكِّرِ الْمَوْتَ وَ الزَّهْدِ فِي الدُّنْيَا فَإِنَّكَ رَهْنُ مَوْتٍ وَ غَرْصُ بَلَاءٍ وَ طَرِيقُ سَقَمٍ

۳. روضة الواعظین، ج ۲، ص ۴۲۳. روایت به صورت کامل این گونه است: شئی چراغ حجره پیامبر (صلی الله علیه و آله) خاموش شد، حضرت فرمودند: انا لله و انا الیه راجعون. پرسیدند: مگر این هم مصیبت بود که استرجاع نمودید؟! حضرت فرمود: بلی، هر چیزی مؤمن را آزار دهد، مصیبت است و اگر صبر کند، پاداشی می برد. (طه) مَضَاهُ رَسُولُ اللَّهِ ص ذَاتَ لَيْلَةٍ فَقَالَ: إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ فَقَبِلَ يَا بُنَيَّ اللَّهُ مُصِيبَةً فَقَالَ نَعَمْ كُلُّ شَيْءٍ يُؤْذِي الْمُؤْمِنَ فَهُوَ لَهُ مُصِيبَةٌ وَ لَهُ أَجْرُ الْمُصِيبَةِ

منبعی باشد برای استفاده سروران عزیز روحانی و مبلغان گرامی، تا بتوانند از مطالب آن در مجالس ختم استفاده نموده، بر غنای معرفتی و عقلی مجالس بیفزایند و خانواده‌های داغ دیده را دعوت به صبر نمایند.

۴. گرچه در تألیف و تنظیم مطالب کتاب سعی بلیغ کرده و از نظرات اساتید بهره برده‌ایم؛ اما باز هم خالی از اشکال و ایراد نخواهد بود. امیدوارم با نظر لطف و اغماض به عیب‌های آن بنگرید و با تذکرات دلسوزانه خود این حقیر را راهنمایی فرمایید.

از خداوند متعال می‌طلبیم که این کتاب به عنوان برگ سبزی مورد قبول اهل ایمان قرار گیرد و این هم‌دردی با خانواده‌های داغ دیده از ما پذیرفته شود و ذخیره روح معاد و عالم آخرتمان قرار گیرد.

مؤلف

اسفندماه ۱۳۹۱